

РЕШЕНИЕ

№ 130

гр. София, 23.02.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, НО X ВЪЗЗ. СЪСТАВ, в публично заседание на втори декември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Руси Алексиев

Членове: Христина Михайлова
Анелия Щерева

при участието на секретаря Елка Ант. Григорова
като разгледа докладваното от Христина Михайлова Въззивно частно наказателно дело № 20221100604062 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.313 и сл. от НПК.

Образувано е по постъпила жалба от частния тъжител П. Н. С. срещу разпореждане по НЧХД № 470/2022 г. по описа на СРС, 13-ти състав, с което е прекратено наказателното производство по частната тъжба.

В жалбата, подадена от тъжителя, се твърди, че разпореждането е непълно, немотивирано, незаконосъобразно, издадено при допуснати процесуални нарушения и се иска негова отмяна. Поддържа се, че изводите на първостепенния съд за това, че тъжбата не отговаря на изискванията на чл.81 от НПК, е незаконосъобразен. Излагат се подробни съображения, че съдебният акт е постановен в противоречие и при неправилно тълкуване на съдебната практика, при очевидна неправилност и субективизъм в преценката на първоинстанционния съдия.

В съдебно заседание частният тъжител поддържа жалбата, моли да бъде отменено обжалваното с нея разпореждане по съображенията, изложени в жалбата, тъжбата да бъде разгледана по същество и лицето, срещу което е насочена, да бъде осъдено, съответно да му бъде наложено наказание.

Изтъква подробни аргументи в насока, че посоченото в тъжбата деяние се явява престъпление от частен характер.

Лицето, срещу което е насочено частното обвинение, се присъденява към становището на процесуалния си представител, който намира разпореждането за правилно, обосновано и законосъобразно и пледира като такова да бъде потвърдено.

Съдът, след като провери изцяло правилността на обжалваното разпореждане, намира за установено следното от фактическа страна:

Първоинстанционното производство е образувано на 13.01.2022 г. по тъжба на частния тъжител П. Н. С. срещу Б. П..

В тъжбата е посочено, че П. е обидил и наклеветил тъжителката, като на 08.12.2021г. на имейла ѝ е изпратил Уведомление, касаещо осъществявана от същата процесуална защита на П. по гражданско дело за съдебна делба № 75246/2019г. по описа на СРС, 68 състав.

С разпореждане от 16.02.2022 г. съдията-докладчик е приел, че тъжбата не отговаря на изискванията на чл. 81, ал. 1 от НПК. Указано е, че тъжителката следва да изложи по ясен начин фактически твърдения за поведението на Б. П., с което според нея се осъществяват конкретни престъпления от частен характер, от които тя е пострадала, както и да уточни броя на извършените престъпления.

С молба-уточнение, входирана в СРС на 02.03.2022 г. е цитирано: „с поведението си г-н П. е осъществил в условията на пряк умисъл в писмена и устна форма състава на двете форми на клевета при директно общуване с мен и при използване на далекосъобщително средство, каквото е електронната поща“, като тъжителката е допълнила, че в цитираното по-горе Уведомление, както и при среща в кантората ѝ с използвани думи изрази от Б. П. е осъществен и съставът на престъплението обида.

С разпореждане от 04.08.2022 г., предмет на въззивния съдебен контрол, съдията-докладчик от СРС, НО, 13-ти състав е прекратил наказателното производство на основание чл. 250, ал. 1, т. 1 вр. ал. 24, ал. 5, т.2 от НПК, като е приел, че изложените от тъжителката фактически твърдения не съдържат признаците на осъществено престъпление от частен

характер и конкретно на „клевета“, доколкото не се касае за разгласяване на позорни обстоятелства за тъжителя и „обида“, доколкото не са налице инкриминирани изрази от такова естество да накърнят честта и доброто име на С..

Въз основа на изложените факти за съдържанието на тъжбата и движението на делото, съдът намира следното от правна страна:

Въззивната жалба е неоснователна.

От процесуална страна конкретният случай и изтъкнатите доводи от тъжителката изискват, на първо място да се обсъди значението на настъпилата промяна в процесуалния закон с ЗИДНПК (ДВ бр. 63 от 04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.), с която е отменено правомощието на съдията-докладчик по чл. 250, ал. 1, т. 2 от НПК да прекрати наказателното производство, когато деянието, описано в обвинителния акт, респ. в тъжбата, не съставлява престъпление. В настоящия казус предметният обхват сочи, че правомощието на съдията-докладчик по чл. 250, ал. 1, т. 1 вр. чл. 24, ал. 5, т. 2 от НПК включва и преценката за това, което се преследва именно по този процесуален ред – по инициатива на пострадалия без участието на прокуратурата. Поради това отмяната на правомощието по чл. 250, ал. 1, т. 2 от НПК, което представляваше процесуална тавтология на част от първо възникналото правомощие по чл. 250, ал. 1, т. 1 вр. чл. 24, ал. 5, т. 2 от НПК, по същество не представлява правна промяна.

Този въззивен съдебен състав достигна до този извод въз основа на историческо тълкуване за правомощията на съда да извършва преценка за редовността на тъжбата, както и въз основа на съдържателния му анализ, който дава отговор дали проверката за редовността на тъжбата по чл. 81, ал. 1 от НПК включва изискването съдът да установи дали в тъжбата, с която е сезиран, се твърди престъпление.

Съгласно чл. 24, ал. 5, т. 1 от НПК не се образува наказателно производство за престъпление, което се преследва по тъжба на пострадалия, а образуването се прекратява, когато липсва тъжба. Писмено изявление, наречено тъжба, което не отговаря на изискванията на чл. 81 от НПК да твърди престъпление, което се преследва по този процесуален ред, не представлява тъжба по смисъла на НПК. От 05.11.2017 г, първоначалната компетентност да проверява редовността на тъжбата е предоставена

изключително на съдията-докладчик, защото със ЗИДНПК (ДВ бр. 63 от 04.08.2017 г., в сила от 05.11.2017 г.) е отменено правомощието на председателя на съда по чл. 247, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от НПК да отказва да образува производство по тѣжба на пострадалия. В исторически план правомощието на Председателя на съда да отказва да образува дело от частен характер е въведено със ЗИД (ДВ бр. 28 от 1982 г.) на НПК, отм. (ДВ бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) – чл. 240, ал. 2 вр. ал. 1, т. 1 от НПК, като негова изключителна компетентност, т. е. към онзи период съдията-докладчик не е разполагал с компетентност да извършва проверка за редовност на тѣжбата, тъй като тази проверка е била осъществявана изцяло преди образуване на наказателното производство.

С приемането на настоящия НПК (Обн. ДВ бр. 86 от 28.10.2005 г., в сила от 29.04.2006 г.) правомощието на председателя на съда (вече по чл. 247, ал. 2 вр. ал. 1, т. 2 от НПК, но със същата редакция като тази по чл. 240, ал. 2 вр. ал. 1, т. 1 от НПК (отм.) продължава да съществува като суверенна компетентност, а съдията-докладчик е имал правомощието по чл. 250, ал. 1, т. 1 и т. 2 от НПК да прекратява наказателното производство единствено в случаите на чл. 24, ал. 1, т. 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9 и 10 от НПК, както и когато деянието, описано в обвинителния акт, не съставлява престъпление. Казано по друг начин – съдията-докладчик не е могъл да прекратява производството на основанията, посочени в чл. 24, ал. 4 (нова ал. 5), включително поради нередовност на тѣжбата.

С последващите изменения на чл. 250, ал. 1, т. 1 и т. 2 от НПК (ДВ бр. 32 от 2010 г., в сила от 28.05.2010 г.) е въведено правомощие на съдията-докладчик по чл. 250, ал. 1, т. 1 от НПК да прекратява образуваното производство по тѣжба на пострадалия и в случаите по чл. 24, ал. 4 от НПК (нова ал. 5), а именно, когато деянието, описано в обвинителния акт или тѣжбата, не съставлява престъпление – изрично записано в чл. 250, ал. 1, т. 2 от НПК.

При тази нормативна уредба, при действието на процесуалния закон до 05.11.2017 г., е въведен двоен първоначален филтър за редовност на тѣжбата – и преди образуването на делото, и след това – в първия стадий на съдията-докладчик. В наказателноправната доктрина и съдебната практика относно съдържанието на правомощието на председателя на съда да отказва да

образува наказателни дела от частен характер никога не е имало спор, че извършваната от него проверка не е произволна, а се изразява именно в оценка на редовността на тъжбата и съответствието ѝ с нормативните изисквания, които не са търпели изменения от въвеждането им – първоначално посочени в чл. 57, ал. 1 НПК (отм.), а в сега действащия НПК – в чл. 81, ал. 1 НПК.

За да сезира валидно съда, тъжбата съгласно чл. 81, ал. 1 НПК, освен че трябва да бъде писмена и да съдържа данни за подателя и за лицето, срещу което се подава, следва да описва обстоятелствата на престъплението. Съдебният орган, на когото е възложена проверката на редовността на тъжбата, не би могъл да установи дали изложените в тъжбата факти сочат на престъпление, ако не си изясни кое е конкретното престъпление. Без да направи такъв извод, съдът не би могъл да прецени и дали съобщеното в тъжбата престъпление е такова, което се разглежда именно по този процесуален ред или изисква провеждане на досъдебно производство от прокуратурата и разследващите органи.

Следователно, още преди да бъде предвидено правомощието на съдията-докладчик изрично да проверява тъжбата за съответствието ѝ по чл. 81, ал. 1 НПК, без да е било необходимо препращане към разпоредбата, предвиждаща изискванията за съдържанието на тъжбата, съдебно производство за престъпления по тъжба на пострадалия е започвало само, когато действително тъжбата е навеждала факти, които председателят на съда е квалифицирал като престъпление, което се преследва по тъжба на пострадалия. Не се е изисквало изрично пояснение на съдържанието на правомощието за отказ в чл. 274, ал. 2 НПК (отм.), защото тълкуването му е било еднозначно и е почивало на точния разум на разпоредбата.

По аргумент за по-силното основание, когато е предвидено изрично правомощие на съдията-докладчик да прекрати наказателното производство, в случай че тъжбата не отговаря на изискванията по чл. 81, ал. 1 НПК, това несъмнено означава, че съдията-докладчик е длъжен да провери и дали се твърдят обстоятелства на престъпление. От граматическа гледна точка членуването на думата „престъпление“ се явява езиков аргумент, съществуващ наред с логическия, който изисква да бъде установено от компетентния орган кое е конкретното заявено престъпление.

Отделно от изтъкнатите съображения, спецификата на фактическия състав за повдигане на обвинение за престъпление, което се преследва по тѣжба на пострадалия, както и възникването на фигурата на подсъдимия, допълнително категорично обуславят необходимостта да се извърши преценка твърди ли се в тѣжбата престъпление и кое е то.

По дела, образувани по тѣжба на пострадалия, процесуалното качество на подсъдимия възниква едва след като съдията-докладчик приеме тѣжбата за редовна, удовлетворяваща изискванията на чл. 81, ал. 3 НПК и в разпореждането, с което ѝ даде ход, по чл. 252, ал. 4 НПК, даде правна квалификация на фактите на твърдяното престъпление. Поради това, за разлика от делата, образувани въз основа на обвинителни актове, споразумения и предложения за освобождаване от наказателна отговорност от прокуратурата, по делата, образувани по тѣжба на пострадалия, съгласно чл. 254, ал. 4 НПК на подсъдимия се връчва освен процесуалния документ, по който е образувано делото (тѣжбата) и препис от разпореждането на съдията-докладчик за насрочване на делото. Това е така, тъй като обвинението е съвкупност от факти и право, поради което повдигането му по този вид дела е фактически състав, който приключва с разпореждането на съдията-докладчик, с което се дава ход на тѣжбата и правна квалификация на престъплението, предмет на разглеждане.

Поради това и след като има процесуалното задължение да предаде на съд само обвинения в престъпление и то такова, което се преследва по тѣжба на пострадалия, съдията-докладчик е овластен, в зависимост от резултатите от проверката на редовността на тѣжбата в частта относно данните на престъплението, да ѝ даде ход или да прекрати наказателното производство по реда на чл. 250, ал. 1, т. 1 вр. чл. 24, ал. 5, т. 2 НПК. Казано по друг начин, след отмяна на дублиращото се правомощие на съдията-докладчик по чл. 250, ал. 1, т. 2 НПК по отношение на тѣжбата, не е настъпила никаква съдържателна промяна в процесуалната му власт.

С оглед изложените съображения, настоящият въззивен съдебен състав намира, че обжалваното разпореждане не е постановено при допускане на процесуални нарушения. Съдията-докладчик законосъобразно е упражнил процесуалната си власт да прецени дали съдът е сезиран с годно обвинение, което може да инициира наказателно преследване, което се преследва по

тъжба на пострадалия.

На следващо място, въззивният съд изцяло споделя извода на първата инстанция, че в тъжбата не са изложени обстоятелства за извършени престъпления и то именно с правна квалификация чл.146 или чл.147 от НК.

Изпълнителното деяние на престъплението обида се изразява в казване или извършване на нещо унижително за честта и достойнството на другия в негово присъствие. Деецът изразява своето презрително отношение към личността на засегнатия и то по начин, противоречащ на общоприетите морални норми. При преценката за обидната форма на извършеното трябва да се изхожда не просто от субективното възприятие на засегнатия, а от обективен критерий: от общоприетите морални и обществени разбирания за необходимо отношение към другите членове на обществото. Наред със субективната преценка на пострадалия се изисква обективно казаното или извършеното да е унижително, т.е да е генерално неприемливо за обществото, да е неприлично, непристойно, грубо, цинично. В настоящия случай липсва описание на каквито и да е думи и действия, които да поразят необходимост от изследване на въпроса за тяхната обективна годност да накърнят достойнството на тъжителката. Пренебрегването на тъжителката, обсъждането на тарифите, връчването на молба не би могло да е обида по смисъла на закона. Изхождайки от становището, че следва да се направи разграничение между защита на репутацията на личността и правото на изразяване на мнение, съдът счита, че е налице разминаване между изложените в тъжбата и уточненията към нея обстоятелства и реализирането на фактическия състав на обида в наказателноправен смисъл.

Изпълнителното деяние на престъплението клевета има две форми - умишлено разгласяване на неистинско позорно обстоятелство за другия или приписването на неизвършено от него престъпление. Позорното обстоятелство по смисъла на чл. 147, ал. 1 НК е твърдение за съществуването на определен факт, свързан от дееца с личността на пострадалия, който е от естество да накърни неговото добро име в обществото. Този конкретно определен факт следва да бъде разгласен, т.е. доведен до знанието на трето лице, както и да бъде неистински – лъжлив, да не съществува, да не е станал в обективната действителност. За да е осъществен престъпният състав, е необходимо деецът съзнателно да съобщи на друго лице неистински

позорящи обстоятелства, касаещи личността на пострадалия. В процесната тъжба се твърди разпространение в писмена форма на позорящи обстоятелства, но инкриминираните изрази се съдържат в лична кореспонденция между тъжителката и лицето, срещу което е насочена тъжбата, т.е. не са сведени до знанието на трети лица, респ. не са разгласени, а от друга страна въпросните инкриминирани изрази не се явяват годен предмет на клевета.

С оглед гореизложеното и на основание чл.338 вр. чл.334, т.6 от НПК, Софийски градски съд, X-ти въззивен състав,

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА разпореждане от 04.08.2022г. по НЧХД № 470/2022г. по описа на СРС, НО, 13-ти състав.

РЕШЕНИЕТО е окончателно.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____